

ACHTER HET SCHILD
VAN
EXTREEMRECHTS

Leesexemplaar

HIND FRAIHI is journaliste en columniste bij onder meer *De Tijd* en *de lage landen*. Ze verwierf bekendheid door haar boek *Undercover in Klein-Marokko*, waarin ze in 2005 al de opkomst van de jihad in Molenbeek vastlegde. Ze doet daarnaast nog onderzoek naar extremisme voor binnen- en buitenlandse media.

BAS BOGAERTS bekijkt de actuele wereld vanuit zijn opleiding als archeoloog. Hij wil met zijn beelden een stukje van het menselijk DNA en gedrag in beeld brengen, zonder daarbij het respect voor de mens uit het oog te verliezen. Hij werkt sinds 2010 als persfotograaf voor verschillende kranten, agentschappen en tijdschriften.

ACHTER HET SCHILD VAN
**EXTRIEEM
RECHTS**

HIND FRAIHI
BAS BOGAERTS

PELCKMANS

I N H O U D

MEMOIRE BAS: Mars tegen Marrakech	9
VOORAF	20

DEEL 1

HOE HET GROEIDE

MEMOIRE BAS: JEUGD	25
INLEIDING	29
MEMOIRE HIND: ZWARTE ZONDAG 1991	38

DEEL 2

VIRTUEEL RECHTS

REKRUTERING ONLINE	47
VROUW EN RECHTS: WAAR IS DE EXTREMISTA?	67
MEMOIRE HIND: NINE-ELEVEN	87

DEEL 3

WEDEROPSTANDING

MEMOIRE BAS: FORZA NINOVE	97
VIRTUELE VELDTOCHT	112
MEMOIRE HIND: ZWARTE ZONDAG 2019	116
MEMOIRE BAS: VERKIEZINGEN 2019	126

DEEL 4

OFFLINE

VAN GLASVEZEL NAAR GRASVELD	139
MARS OP BRUSSEL	153
INTERNATIONALISERING	161
TOT SLOT	179

DEEL 5

EEN ICONOGRAFIE VAN EXTREMRECHTS

VIRTUELE VOLKSVERHUIZING	206
DANKWOORD	210

*Ook apocalypsen gaan mee met hun tijd.
Het moderne catastrofedenken kent niet
langer onheilsprofetiën van buitenaf.
De nieuwsoortige ondergang komt van
binnenin. Hij stoelt op een collectieve wil
tot onmacht, op een gezamenlijke onwil,
op een gebrek aan karakter, op te weinig
beheersing en uiteindelijk te veel onverschilligheid.
Het is moeilijk zichzelf begrenzingen op te leggen.*

Manu Claeys, Het Vlaams Blok in elk van ons

MEMOIRE BAS

MARS TEGEN MARRAKECH

Zondag 16 december 2018, 11 uur.
Het is een koude, miezerige dag en Brussel ligt er somber bij. Het plein voor het Centraal Station vult zich met duizenden mannen, veelal in het zwart gekleed, opgerolde vlaggen in de hand, capuchons over het hoofd, sommigen met een sjaal voor de mond. Er heerst een broeierige sfeer. Ze zijn opgeroepen door een aantal rechtse verenigingen om te betogen tegen het VN-migratiepact, dat premier Michel ondertekend heeft.

De betoging, die eerst verboden werd door PS-burgemeester Close, mocht na een aanvechting bij de Raad van State dan toch doorgaan. Zij het als statische manifestatie op het Schumanplein in plaats van als mars door de stad. NSV, Schild en Vrienden en Vlaams Belang Jongeren waren zo pienter om de betogers te laten afspreken aan het Centraal Station en samen tot aan het Schumanplein te wandelen. De vijfduizend koppen tellende massa trekt zich op gang, voorafgegaan door Voorpostleider Luc Vermeulen, die orde probeert te houden bij de koplopers. 'België barst!' klinkt het vooraan, Jupilerblikjes vliegen in het rond. Vermeulen doet de mars halt houden en maant de betogers

militaristisch aan om de discipline te handhaven. Getatoeëerde koppen, brute voetbalfans, bebaarde Vikings, ze steken schril af tegen de verschijning van Dries Van Langenhove.

Naar goede gewoonte strak in het pak, een rode das met bolletjes en de mantel van een heer. Zijn sjaal nonchalant over zijn schouders. 'Driesje, Driesje, Driesje!' roepen honderden hem na. Hij houdt halt voor een paar selfies en neemt minzaam complimenten in ontvangst. Uit een zijstraat komen ook Filip Dewinter en Sam Van Rooy, ze voegen zich bij de kop van de betoging.

De speeches van de NSV, de Vlaams Belang Jongeren en Dewinter zijn slechts een opwarmertje voor de langverwachte toespraak van Van Langenhove. Met zijn opzweepende retoriek weet hij de menigte tot roepen aan te zetten en geeft hij de pers ervan langs. 'Nee journalisten, jullie tijd is gedaan.' Er worden bierblikjes, flessen en rookbommen naar ons gegooid. Een aantal journalisten krijgen klappen. Een vrouwelijke journalist wordt belaagd door vijf mannen in het zwart.

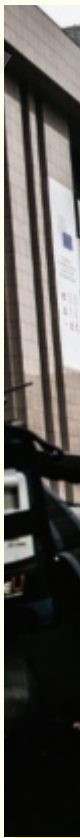

'Lügenpresse, halt die Fresse' wordt gekrijst door een van de weinige vrouwen. Ze draagt donkere eyeliner, heeft gitzwart geverfd haar en is duidelijk getekend door het leven, maar voelt zich gesterkt nu ze deel uitmaakt van deze eensgezinde massa, die samenkomt om 'massamigratie een halt toe te roepen'. Meer en meer mannen hebben ondertussen een sjaal voor de mond gebonden, lederen handschoenen aangetrokken en de kap vastgesnoerd over het hoofd getrokken. Of het nu een linkse of een rechtse betoging is, dat is altijd een signaal dat er iets zit aan te komen en het ruig gaat worden. 'De East Side van Club is er al bijna', klinkt het, en 'Die van den Antwerp zijn er met veertig!' Het wordt met trots en blijdschap rondverteld. De hulptroepen zijn aangekomen.

De speeches zijn gedaan en de kopstukken verdwijnen van het toneel. De straat is in handen van de betogers en wijken willen ze niet. De meesten zijn gekomen om rustig protest te voeren maar een groep amokmakers, vooral hooligans van verschillende kampen, trekt richting Berlaymontgebouw om de veldslag met de oproerpolitie aan te gaan. Ik beland tussen de harde kern van stenenwerpers en gelukkig zien ze me aan voor een van hen. Mijn zwarte jas met kap en sjaal helpen me en ik probeer op te gaan in de groep. Ik trotseer mee de liters traangas die over de groep gespreeid worden. Ook het waterkanon, paarden en matrakken worden ingezet als antwoord op de ettelijke projectielen die in de richting van de politie vliegen. 'Komaan, doe nu eens niet zo', hoor ik een agent roepen, 'wij zijn het met jullie eens hè, wij zouden ook liever op die andere betoging gaan kloppen'. Het kat-en-muisspel duurt nog een paar uur en spreidt zich uit over de stad. De politie wint toch altijd. Arrestaties worden verricht en de rust keert langzaam weer. Ondertussen verschijnen op rechtste Facebookpagina's al de eerste fakenieuwsberichten dat de groep amokmakers eigenlijk linkse tegenbetogers en infiltranten zouden zijn geweest. Ook Dries Van Langenhove post een filmpje als bewijs dat het er rustig aan toeging bij hun achterban. Het filmpje is echter gemaakt aan het begin van de manifestatie. Mijn beelden tonen echter het tegendeel.

De foto die ik maakte tijdens de 'Mars tegen Marrakech' ging viraal. Van links tot rechts, overal werd het beeld gerecupereerd voor eigen belangen. Aan linkerkant werd het duchtig gedeeld om 'het beest' te laten zien. Een rijzige man met Vlaams-nationalistische vlag toont immers zijn agressie in een straatveldslag en bewijst het gevaar van zijn beweging. De rechtervleugel stelde deze foto dan weer enthousiast in als Facebookheader of als aankondiging van

lezingen, manifestaties en betogingen. Ze zien een Vlaamse strijder die in Brussel de strijd aangaat met ‘de vijand’, wie dat ook is. Franstalige politie in Brussel, linksen, buitenlanders, moslims. De symbolowaarde is groot en ook Dries Van Langenhove deelde de foto met plezier.

Ondertussen is dit beeld in die mate een eigen leven gaan leiden dat ik het eigenlijk kwijt ben.

Een jaar later probeert de groep rond Tomas Boutens dit nog eens lichtjes over te doen met de ‘Mars op Brussel’, maar het loopt met een sisser af. De Vlaams Belangpartijtop verleent zijn steun niet en de Stad Brussel laat de manifestatie niet toe. De boodschap is duidelijk, er kan en zal gemobiliseerd worden, maar enkel als de top dat dicteert. *Ordnung muss sein.*

In de aanloop naar deze betoging konden we de voorbereidingen en planning meevolgen in verschillende Facebookgroepen. We zagen hoe de mobilisatie mank ging wegens een gebrek aan top-down *call for action*. De rommelende onderbuik van de ultraharde kern was niet genoeg.

VOORAF

Waarom dit boek? In één woord: wederopstanding.

Op 16 december 2018 vond de Mars tegen Marrakech plaats in Brussel. De Belgische ondertekening van het VN-migratiepact, dat aan de basis lag van de breuk tussen N-VA en de andere federale regeringspartijen, stuitte op felle kritiek bij uiterst rechts. Ze kwamen kort na het uiteenvallen van de regering op straat onder de banieren van onder meer Vlaams Belang Jongeren, Voorpost en Schild en Vrienden. Ook Vlaams Belangkopstukken Filip Dewinter en Tom Van Grieken waren van de partij.

De betogers – volgens officiële tellingen waren ze met 5.500 – verzamelden op het Schumanplein in de Europese wijk, waar ze door Voorpost werden ontvangen met gezangen en antilinkse slogans: ‘Linkse ratten, rol uw matten’, ‘Eigen volk eerst’, ‘Geen jihad in onze straat’, ‘Wij zijn het moe, grenzen toe’ en ‘Michel ontslag’. Tussendoor het hevige geknetter van voetzoekers.

De betoging begon rustig, maar na de speeches door kopstukken van de deelnemende organisaties werd de sfeer grimmig. De boel escaleerde. Meerdere demonstranten rukten verkeerspalen uit de grond en bekogelden de politie met stenen en hekken. De agenten antwoordden met traangas en waterkanonnen. Er vielen meerdere gewonden, bijna honderd relschoppers werden aangehouden.

Hier was iets gaande. De Mars was een rebels kind, amper enkele maanden daarvoor gebaard in de lokale verkiezingen van oktober 2018. In veel kleinere en grotere gemeenten ging het Vlaams Belang erop vooruit, in Ninove en Denderleeuw werd het zelfs de grootste partij. Vlaams Belang stond weer op, zo bleek nog maar eens op 26 mei 2019. Bijzonder sterk ging de partij erop vooruit, zonder bokshandschoenen maar strak in het pak.

Vlaanderen en Nederland hebben de voorbije jaren kennism gemaakt met een nieuw politiek fenomeen: afgeborstelde jonge intellectuelen in maatpak die kiezen voor een rechts-populistische koers. Ze zorgen voor een terugkeer van het rechts-radicalisme, zacht vanbuiten met een harde pit vanbinnen. Is het daar waar het onderaardse vuur van de wederopstanding brandt?

En wie stemt op deze wederopstanding? We gingen op onderzoek uit, vlak na de Mars tegen Marrakech, want we willen begrijpen. En waarom precies wij, Bas Bogaerts en Hind Fraihi? Onze bovenmatige interesse komt voort uit ons verleden, dat leest u in de memoires.

Dit weten we alvast zeker: Vlaams Belang heeft zijn wederopstanding op zijn minst gedeeltelijk te danken aan de manier waarop de partij de sociale media heeft bespeeld. Inmiddels weten we ook dat na de Mars tegen Marrakech in december 2018 voornamelijk Facebook een gegeerd platform werd voor Vlaamse uiterst rechtse groeperingen. Wat die tendens betreft hielden wij de vinger aan de pols. We doken twee jaar onder in zo'n vijftig gesloten Facebookgroepen van uiterst rechtse signatuur. We observeerden hoe de Vlaamse uiterst rechtse micromedia uitbreiden tot een heus virtueel ecosysteem, vaak enkel toegankelijk voor leden.

De toegang tot vele groepen is niet vanzelfsprekend; leden kunnen slechts na keuring door een beheerder worden toegevoegd. De argwaan is groot. Gebruikmakend van een alias met vals profiel werden wij lid van deze besloten virtuele kringen. Deze inside-information van maatschappelijk belang konden we geenszins via klassieke journalistieke methodes inwinnen.

Het maatschappelijk belang van dit onderzoek is groot genoeg om via aliasjournalistiek verborgen opnames te verantwoorden: we maakten enorme hoeveelheden screenshots. In dit boek ziet u daar slechts een fractie van. De privacy wordt tijdens ons onderzoek niet geschonden. We vermelden geen namen van particulieren, evenmin van Vlaams Belangers met een (lokale) bestuursfunctie. Hun namen zijn bij de auteurs en de redactie bekend. Namen van politieke mandatarissen vermelden we daartegen wel, om vanzelfsprekende redenen van publiek belang.

